

บทที่ ๒

วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
ความมีวินัยในตนเองและบทบาทของครูสังคัมศึกษา และนำมาเรียบเรียงไว้เป็น ๒ ส่วนใหญ่ ๆ
ดังต่อไปนี้

วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น

๑. วรรณคดีที่เกี่ยวข้องของ

- ๑.๑ วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง
- ๑.๒ ความหมายของวินัย
- ๑.๓ ความหมายของวินัยในตนเอง
- ๑.๔ คุณค่าและประโยชน์ของวินัย
- ๑.๕ สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาทางวินัย

๒. วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีวินัย

ในตนเอง

- ๒.๑ บทบาทของครูทุก ๆ ฝ่าย
- ๒.๒ บทบาทของครูสังคัมศึกษา

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย แบ่งออกเป็น

๑. งานวิจัยภายในประเทศ

- ๑.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง
- ๑.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูสังคัมศึกษาในการพัฒนานักเรียน
ให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๒. งานวิจัยต่างประเทศ

๒.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง

๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูสังคมศึกษาในการพัฒนานักเรียน
ในด้านความมีวินัยในตนเอง

๑. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง

การอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์นั้น แต่ละคนย่อมมีความคิดเห็นและการกระทำที่แตกต่างกัน ถ้าสภาพสังคมนั้น ๆ ปล่อยให้แต่ละบุคคลแสดงพฤติกรรมทุกอย่างได้ตามความเห็นและความพอใจของคนอย่างไม่มีขอบเขต สังคมนั้นก็อาจเกิดความสับสนวุ่นวายและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากความขัดแย้งก็จะติดตามมา แต่ถ้าบุคคลในสังคมนั้น ๆ ต่างประพฤติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์และข้อตกลงของสังคม สังคมนั้นก็ย่อมเกิดความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยสามารถกระทำหน้าที่การงานของตนและของหน่วยงานให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ สังคมใดหรือประเทศใดที่ประกอบด้วยบุคคลที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองแล้ว สังคมนั้นหรือประเทศนั้นก็สามารถพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ในประเทศของตนให้มีความสงบสุข เจริญก้าวหน้าสืบต่อไปเป็นอย่างดี ดังที่ออสซูเบล (Ausubel) กล่าวว่าบุคคลที่มีวินัยในตนเองนั้น เป็นผู้ที่มีความสามารถเรียนรู้มาตรฐานของการกระทำหรือพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ มีวุฒิภาวะทางค่านต่าง ๆ เช่น เป็นผู้ผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความสามารถพึ่งพาตนเอง มีความสามารถในการควบคุมตนเอง เป็นผู้ที่มีความมั่นคงทางอารมณ์และอดทนต่อความคับข้องใจ มีมโนธรรม (conscience) ที่ดี มีศีลธรรม ตลอดจนมีความมั่นคงปลอดภัยทางอารมณ์ (emotional security) ^๑

^๑ David. P. Ausubel, Educational Psychology : A Cognitive View
(New York : Holt, Rinshart and Winston, Inc. 1968), p.459

๑.๒ ความหมายของวินัย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า หมายถึง "การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับหรือความมีระเบียบ"^๑

พระราชวรมุนี ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า หมายถึง "ข้อบัญญัติที่วางไว้เป็นหลักกำกับความประพฤติให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเสมอกัน"^๒

สุโท เจริญสุข ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า หมายถึง "พฤติกรรมที่อยู่ใน การควบคุมอันก่อให้เกิดผลดีและความก้าวหน้าทั้งมวล พฤติกรรมอันอยู่ในการควบคุมนี้ รวมถึงการควบคุมตนเองด้วย"^๓

สุชาและสุรางค์ จันทน์เอม ได้ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า หมายถึง "การรู้จักปฏิบัติตามระเบียบและข้อกำหนดกฎเกณฑ์ซึ่งกลุ่มใดตกลงกันตั้งขึ้นสำหรับสมาชิกปฏิบัติเพื่อช่วยให้สังคมนั้น ๆ อยู่ด้วยกันอย่างราบรื่นมีความสุขและความสำเร็จโดยอาศัยการฝึกอบรมให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง"^๔

^๑ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๓ (กรุงเทพมหานคร : ห.ส.น.นิยบวิทยา, ๒๕๒๔); หน้า ๘๘๑.

^๒พระราชวรมุนี, พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ กรมการศาสนา, ๒๕๒๐), หน้า ๕๐.

^๓สุโท เจริญสุข, บทศึกษาจิตวิทยาเพื่อการศึกษ, การแนะแนว, สุขภาพจิต ในโรงเรียน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญวิทย์การพิมพ์, ๒๕๒๐), หน้า ๑๐๗.

^๔สุชาและสุรางค์ จันทน์เอม, หลักการศึกษ จิตวิทยา หลักการสอน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แพรวพิทยา, ๒๕๑๗), หน้า ๑๕๐.

สุคใจ เหล่าสุนทร ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า หมายถึง "การรงคเว้นไม่กระทำความผิดหรือความชั่วต่าง ๆ โดยเกรงกลัวการลงโทษจากภายนอก ถ้าบุคคลเกิดความผิดหรือรู้ว่าอะไรควรหรือไม่ควรประพฤติแล้วประพฤติในสิ่งที่ควรประพฤติและรงคเว้นในสิ่งที่ควรรงคเว้น เรียกว่าการมีวินัยในตนเอง"

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า วินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นหลักหรือเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในการอยู่ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสงบสุข ความสำเร็จและความก้าวหน้าของบุคคลและหน่วยงาน

๑.๓ ความหมายของวินัยในตนเอง

พรพิมล เพ็งศรีทอง ให้ความหมายของวินัยในตนเองไว้ว่า "หมายถึง "ความสามารถในตัวบุคคลที่สามารถควบคุมตนเองได้ทั้งในค่านิยมและพฤติกรรม ผู้มีวินัยในตนเองจะเป็นบุคคลที่รู้จักกาลเทศะ สนใจเอาใจใส่ต่อสังคมเป็นผู้มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม"

ภัทรา นิคมานนท์ ให้ความหมายของวินัยในตนเองไว้ว่า หมายถึง "ลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงความพยายามในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนเองคาดหวังไว้"

สุคใจ เหล่าสุนทร, ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, ๒๕๑๓), หน้า ๕๖.

พรพิมล เพ็งศรีทอง, "การศึกษาเปรียบเทียบกับบุคลิกภาพของครูกับนักวิทยาศาสตร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๕), หน้า ๑๓

ภัทรา นิคมานนท์, "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการถือศีลห้า ความรู้สึกผิดชอบวินัยในตนเอง ความเกรงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๓), หน้า ๗.

กรรณ กิจชยัน ให้ความหมายของวินัยในตนเองไว้ว่า หมายถึง "ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวัง แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก เช่น บุคคลอื่นหรือสิ่งเร้าจากภายใน เช่น อุปสรรคหรือความปรารถนาก็ตาม ก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มุ่งหวังไว้"

บัณฑิตา ศักดิ์อุคม ให้ความหมายของวินัยในตนเองไว้ว่า หมายถึง "ความสามารถของบุคคลในการควบคุมตนเองทั้งทางอารมณ์และพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ แม้จะมีสิ่งเร้าจากภายนอก เช่น บุคคลอื่นหรือสิ่งเร้าจากภายใน เช่น อุปสรรคหรือความปรารถนาก็ตาม ก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ตนตั้งใจไว้ รวมไปถึงการรู้จักกาลเทศะ การไม่กระทำการใด ๆ อันก่อให้เกิดความยุ่งยากต่อตนเองและผู้อื่น สนใจ เอาใจใส่ต่อสังคม ปฏิบัติตามกฎหมายเกณฑ์ของสังคม"^๒

วรรณวิภา ทองงอก ให้ความหมายของวินัยในตนเองไว้ว่า หมายถึง ความเข้มแข็ง ตั้งใจจริง ใจคอมั่นคง มีความคงที่ทางอารมณ์ ซึ่งจะทำให้บุคคลสามารถควบคุมพฤติกรรมให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับได้ เป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งที่ทำให้บุคคลประสบผลสำเร็จในการทำงานและการเรียน"^๓

กรรณ กิจชยัน, "ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตนและคุณธรรมแห่งพลเมืองดี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๗), หน้า ๖.

๒บัณฑิตา ศักดิ์อุคม, "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับความมีวินัยในตนเองตามการรับรู้ของนักเรียน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓); หน้า ๑๑.

๓วรรณวิภา ทองงอก, "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสอนของนิสิตฝึกสอนวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๗), หน้า ๘ - ๑๐.

จากการศึกษาความหมายของคำว่า "วินัยในตนเอง" ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองทั้งในด้านอารมณ์และความประพฤติให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ซึ่งจะมีผลสะท้อนให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นปกติสุข

๑.๔ คุณค่าและประโยชน์ของวินัย

คุณค่าและประโยชน์ของวินัยนั้นในแต่ละสังคม แต่ละประเทศย่อมมีความเหมือนกัน และแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสังคมนั้นหรือประเทศนั้น ซึ่งเห็นได้จากความมีวินัยในตนเองของประเทศทางตะวันตก เช่น ประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกา ในเอเชียตะวันตก เช่น ประเทศอิสราเอลหรือเอเชียตะวันออก เช่น ญี่ปุ่น เป็นต้น ซึ่งมีทั้งความเหมือนกัน และแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามเราก็ยอมรับว่าวินัยของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

ประเด็นที่ อูปรมัย กล่าวถึงคุณค่าของวินัยไว้ว่า เมื่อบุคคลอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อมมีความคิดเห็นและพฤติกรรมต่าง ๆ กัน ถ้าปล่อยให้บุคคลสามารถแสดงพฤติกรรมทุกอย่างได้ตามความพอใจ สังคมก็จะเกิดความสับสนวุ่นวาย เนื่องจากแต่ละคนก็ทำในสิ่งที่ตนพอใจเท่านั้น ดังนั้นการมีกฎเกณฑ์หรือระเบียบจำกัดพฤติกรรมของบุคคลไว้บ้างจะช่วยให้กลุ่มคนหรือสังคมดังกล่าวอยู่ร่วมกันได้อย่างเรียบร้อยมากขึ้น วินัยมีไคหมายถึง กฎเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับเฉพาะในกลุ่มคนเท่านั้น ยังหมายถึงกฎเกณฑ์หรือระเบียบวินัยภายในตัวบุคคลด้วย ในกลุ่มสังคมใดที่มีสมาชิกมีวินัยในตนเองมาก แสดงว่ากลุ่มสังคมนั้นประกอบไปด้วยสมาชิกที่มีความรับผิดชอบมาก ในกรณีนี้วินัยในสังคมอาจไม่ต้องสร้างขึ้นมากนัก เช่น ในโรงเรียนใดมีนักเรียนที่มีวินัยในตนเองมาก คือรู้ว่าตนเองจะต้องมาโรงเรียนเวลาเท่าใด จะออกจากโรงเรียนได้เมื่อใด ควรแต่งกายอย่างไร ควรแสดงกริยามารยาทกับครูอาจารย์อย่างไร และควรมีหน้าที่ในฐานะนักเรียนอย่างไรบ้าง ฯลฯ เป็นต้น โรงเรียนนั้นแทบจะไม่ต้องสร้างวินัยขึ้นมาบังคับ เพื่อให้นักเรียนต้องปฏิบัติตามอีกเลย แต่โดยความเป็นจริงแล้ว จะพบว่านักเรียนในโรงเรียนหนึ่ง ๆ นั้นมาจากสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน บางคนเคยได้รับการฝึกอบรมให้มีวินัยในตนเองมาแล้ว บางคนไม่เคยได้รับการฝึกให้มีวินัยมาก่อนเลย บางคนได้รับการ

เลี้ยงดูอย่างตามใจ จะทำอะไรก็ไม่นึกถึงความเสียหายของส่วนรวม บางคนขาดการดูแลเอาใจใส่ในค่านิยมสั่งสอนให้มีวินัย ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องอยู่ที่โรงเรียนจะต้องสร้างวินัยขึ้นมาเป็นระเบียบข้อบังคับให้ทุกคนปฏิบัติตามเหมือนกัน เช่น ระเบียบการแต่งกาย อันได้แก่ลักษณะการไว้ผม การแต่งเครื่องแบบ การสวมถุงเท้าและลักษณะของรองเท้า หรือวินัยภายในห้องเรียนซึ่งได้แก่การไม่นำขนมหรืออาหารมารับประทานในห้องเรียน ไม่คุยหรือเล่นกันเสียงดังในเวลาเรียน และไม่นอนหลับขณะที่ครูกำลังสอนหรือระเบียบห้ามทะเลาะวิวาทกัน เป็นต้น

สุชา จันทน์เอม กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของวินัยไว้ว่า คุณค่าของการมีวินัยนั้นเพื่อมนุษยธรรม ทำให้ยอมรับนับถือในศักดิ์และสิทธิของบุคคล ทำให้บุคคลทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความเป็นผู้นำ และการยอมรับความสามารถของบุคคลแต่ละคนและเห็นว่าการมีวินัยนั้นก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

- ๑) ช่วยให้เกิดมีพฤติกรรมเป็นระเบียบเรียบร้อย
- ๒) ช่วยให้เกิดมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน
- ๓) ช่วยสร้างความสามัคคีปรองดองกันให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ
- ๔) ช่วยส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของตนเอง
- ๕) ช่วยให้ครูและเด็กอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและประสบผลสำเร็จในการเรียน

การสอน

- ๖) ช่วยส่งเสริมหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย ^๒

^๑ ประคินันท์ อูปรมัย, จิตวิทยา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, ๒๕๑๘), หน้า ๑๔๐ - ๑๔๑.

^๒ สุชา จันทน์เอม, จิตวิทยาในห้องเรียน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พีระพัฒนา, ๒๕๒๑), หน้า ๑๕๓.

มาโนช คัทธวานิชย์ เขียนบทความชี้ให้เห็นถึงคุณค่าของระเบียบวินัยกับความสงบเรียบร้อยของส่วนรวมไว้ว่า ในการอยู่ร่วมกันของสังคมแต่ละกลุ่ม ประกอบด้วยคนจำนวนมาก ซึ่งมีพื้นฐานระดับการศึกษา ความรู้ จิตใจ การอบรม ความนึกคิดแตกต่างกัน ความต้องการสิ่งต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตก็ย่อมแตกต่างกันไปด้วย นอกจากนี้ผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มก็ไม่ตรงกัน แต่จะให้สังคมอยู่กันอย่างอิสระตามความพอใจย่อมเป็นไปได้ ความสับสนวุ่นวายในสังคมย่อมเกิดขึ้นไม่มีวันสิ้นสุด เพื่อความสงบเรียบร้อยของคนส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน จึงต้องมีระเบียบแบบแผนควบคุมความประพฤติของบุคคลในสังคม หรือจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า ระเบียบแบบแผนข้อบังคับ ข้อปฏิบัติทั้งปวงเรียกว่า วินัย วินัยเป็นสิ่งควบคุมให้บุคคลประพฤติปฏิบัติต่อกันเป็นไปด้วยความเรียบร้อยในสังคมนั้น ๆ เช่น สมาชิกของสังคมต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของทางราชการที่กำหนดไว้ นักกีฬาต้องปฏิบัติตามกติกากในการแข่งขัน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาที่กำหนด พระสงฆ์ต้องปฏิบัติตามศีลหรือวินัยที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติ ข้าราชการพลเรือนและทหารต้องปฏิบัติตามวินัย เป็นต้น การมุ่งให้การศึกษาแก่พลเมืองให้มีวิชาความรู้ และมีสุขภาพทั้งร่างกายและใจสมบูรณ์ยังไม่เป็นการเพียงพอ ต้องมุ่งผลิตคนให้มีวินัย รู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติด้วย

คณาจารย์คณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ กล่าวถึงความจำเป็นในการที่ต้องมีระเบียบวินัยในโรงเรียนว่า เพื่อประโยชน์ดังต่อไปนี้คือ

- ๑) ช่วยให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบเรียบร้อย
- ๒) ช่วยให้ความสามัคคี ประองคองกันในหมู่ นักเรียน
- ๓) ช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

มาโนช คัทธวานิชย์, "ปัญหาการถ่ายทอดจรรยาบรรณกับอนาคตของชาติ"
วารสารครูปริทัศน์ ๕ (กันยายน ๒๕๒๕) : ๘ - ๘๓.

- ๔) ช่วยให้นักเรียนรู้จักควบคุมดูแลและปกครองตนเองตามหลักประชาธิปไตย
 ๕) ช่วยให้ครูและนักเรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๑.๕ สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาทางวินัย

พฤติกรรมที่ขาดระเบียบวินัยนั้น ถือว่าเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่เกิดผลเสียคือ ตัวบุคคลผู้นั้น และยังมีผลกระทบไปยังผู้อื่นและสังคมอีกด้วย เรามักได้ยินเสมอ ๆ ว่า เยาวชนในสังคมขาดระเบียบวินัย จะคิดหรือทำอะไรก็ตามตามความพอใจ มักไม่ค่อยคำนึงถึงผลเสียหายนที่ติดตามมา ซึ่งความผิดดังกล่าวก็มีการโทษกันว่า เพราะผู้รับผิดชอบเยาวชนเหล่านั้น ไม่ให้การเอาใจใส่ดูแล ซึ่งมักจะเหมาเอาว่าครูไม่ดูแล ไม่อบรมสั่งสอน ซึ่งแต่เดิมเคยโทษผู้ปกครองควาว่าผู้ปกครองไม่ดูแล ไม่อบรมสั่งสอน แต่ปัจจุบันผู้ปกครองมีความจำเป็นในการหาเลี้ยงชีพ ทำให้ต้องมีภาระมากขึ้น ดังนั้นครูจึงถูกผลกระทบให้โดยปริยาย ต้องเพิ่มความสนใจเอาใจใส่ในปัญหาทางวินัยของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งโดยแท้จริงแล้วปัญหานักเรียนขาดระเบียบวินัยก็มีสาเหตุแตกต่างกันออกไปมากมาย

ประเด็นที่ อูปรมัย กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาทางวินัยว่า สาเหตุทั่วไปที่ทำให้เกิดปัญหาทางวินัยแก่นักเรียน คือ

- ๑) สาเหตุที่เนื่องมาจากความบกพร่องของเด็กเอง เช่น เป็นเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจจนเคยตัว ไม่เคยได้รับการฝึกให้มีวินัยในตนเอง เป็นเด็กที่มีนิสัยก้าวร้าวชอบลงตี หรืออยากทำเกินแต่ทำในทางที่ผิด

ศาสตราจารย์คณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ, จิตวิทยาการศึกษา
 (กรุงเทพมหานคร : ก้าวหน้าการพิมพ์, ๒๕๑๕), หน้า ๒๕๕.

๒) สาเหตุที่เนื่องมาจากความบกพร่องของครู เช่น ครูไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่โดยพร้อมเพรียงกัน ครูบางคนจะคุ้เด็กเมื่อเด็กทำผิดในบางอารมณ์ หรือครูบางคนเฉยเมยไม่สนใจต่อการว่ากล่าวตักเตือน ในขณะที่ครูอีกคนหนึ่งพยายามฝึกให้เด็กมีวินัยให้มากที่สุด เป็นต้น

๓) สาเหตุเนื่องจากการบริหารงานภายในโรงเรียน เช่น บางโรงเรียนแยกเด็กเรียนเก่งกับเด็กเรียนอ่อนไว้คนละห้อง ทำให้เด็กเรียนอ่อนรู้สึกว่าตนเองมีปมค้อยตลอดจนบางครั้งครูแสดงความพึงพอใจและเอาใจใส่เด็กเก่งมากเกินไป จนทำให้เด็กที่เรียนอ่อนเรียกร้องความสนใจด้วยการหาทางออกในทางระเมิดวินัยของโรงเรียน

๔) สาเหตุเนื่องมาจากกลุ่มเพื่อน สำหรับกลุ่มเพื่อนนี้ นักจิตวิทยาสังคมบางท่านถือว่าเป็นสถาบันอย่างหนึ่งที่ไม่เป็นทางการ มีวัฒนธรรมย่อยเป็นของตนเอง และมีขนบธรรมเนียมประเพณีและภาษาของตนเอง พฤติกรรมของเด็กที่อยู่ในหมู่เดียวกันมักจะถูกชักจูงได้ง่าย ถ้าอยู่ในกลุ่มเพื่อนเกเรชอบฝ่าฝืนระเบียบวินัยของโรงเรียนเสมอ ๆ ก็อาจถูกชักจูงให้ละเมิดวินัยของโรงเรียนไปด้วยก็ได้

๕) เป็นสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ของเด็ก เช่น ครอบครัวมีฐานะยากจนไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนได้ หรืออยู่ในแหล่งเสื่อมโทรมที่มีการพวดยาเสพติด ลักขโมยเก่ง เด็กอาจติดนิสัยเหล่านี้โดยไม่รู้ตัว หรืออยู่ในแหล่งที่มีสิ่งชักจูงให้เด็กละเมิดวินัยได้ง่าย เช่น โรงภาพยนตร์หรือสถานเริงรมย์ เป็นต้น

ซูซีฟ อ่อนโคกสูง กล่าวถึงสาเหตุของการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนไว้ดังนี้

๑) ความยากจน เช่น เด็กที่ลักขโมยเครื่องเล่นเรียนของคนอื่น อาจเนื่องมาจากทางครอบครัวไม่มีเงินซื้อให้

๒) การขาดความอบอุ่นจากครอบครัว อาจทำให้เด็กชอบรังแกเพื่อน ชอบผูกปดเพื่อเรียกร้องความสนใจ

๓) ความบกพร่องส่วนตัวของเด็ก เมื่อไม่สามารถทำในสิ่งที่ตนต้องการได้ ก็อาจไปแสดงพฤติกรรมอย่างอื่นแทน เช่น เด็กที่เรียนอ่อนอาจแสดงตัวเป็นคนเกะกะ เกรว ฯลฯ

๔) การถูกทอดทิ้ง ขาดความเอาใจใส่จากพ่อแม่ ผู้ปกครองและเพื่อนฝูง จึงกระทำพฤติกรรมที่ผิดวินัยบางอย่างเพื่อเรียกร้องความสนใจ

๕) เด็กถูกเลี้ยงแบบตามใจหรือเอาใจใส่มากเกินไป จึงกระทำการต่าง ๆ ตามความพอใจของตนโดยไม่คำนึงถึงระเบียบวินัยของโรงเรียน

๖) ข้อบกพร่องของโรงเรียน กฎระเบียบต่าง ๆ นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามได้หรือไร้ประโยชน์ เด็กจึงไม่ปฏิบัติตาม

คณาจารย์คณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูสวนกุหลาบได้กล่าวถึงสาเหตุของการประพฤติผิดวินัยของนักเรียนไว้ดังต่อไปนี้

๑) เกิดจากความบกพร่องของเด็ก

๑.๑) ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น สุขภาพเสื่อมโทรม มีโรคภัยไข้เจ็บ แขนเสีย ตาเสีย ทำให้เด็กประพฤติผิดวินัยโดยตรงหรือโดยอ้อม ซึ่งเกิดจากความเหนื่อยเนื้อคำใจ ความรู้สึกมีปมค้อย

(๑.๒) ความบกพร่องทางค่านิยม เด็กที่มีสติปัญญาต่ำหรือสูงเกินไป ก็เป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาทางวินัยได้ เด็กที่พบความล้มเหลว จะเสียกำลังใจ หนีห้องเรียน เอาอย่างอื่นมาทำ

(๑.๓) ขาดการตอบสนองความต้องการทางด้านสังคมและอารมณ์ ปัญหาพฤติกรรมเป็นจำนวนมากเกิดขึ้นเพราะครูไม่ยอมรับรู้การกระทำของเด็ก เด็กเลยต้องเปลี่ยนพฤติกรรมไปทำอย่างอื่นแทน เพื่อให้เกิดการยอมรับในกลุ่มเพื่อน เช่น การหนีโรงเรียนร่วมกัน การรังแก ชกต่อยกันกับกลุ่มอื่น เพื่อช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มของตน

๒) เกิดจากความบกพร่องในกิจการภายในโรงเรียน

(๒.๑) เกิดจากความบกพร่องทางบุคลิกภาพของครู การแต่งกายของครู ถ้าแต่งกายหละหลวมเปิด เผยสัดส่วนของร่างกายมากเกินไปนักเรียนอาจจะเสียสมาธิในการเรียน ดังนั้นครูควรแต่งกายสุภาพเรียบร้อย หรือการแสดงท่าทางของครูอาจทำให้นักเรียนสนุกสนานจนกลายเป็นความครั่นคร้างไป แทนที่จะเป็นชั่วโมงเรียนวิชาการ ก็อาจกลายเป็นชั่วโมงละครย่อย

(๒.๒) เจตคติของครูที่มีต่อเด็ก การที่ครูมีอคติและแสดงอคตินั้นกับเด็กหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ทำให้เด็กเหล่านั้นไม่ชอบครู อาจแสดงความกระด้างกระเดื่องกับครูคนนั้น ครูที่เคร่งครัดเกินไปหรือครูที่คงแก่เรียนก็จะทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายได้ เลยหันไปทำอย่างอื่นแทน

(๒.๓) การหาเสียงความรักจากเด็ก ด้วยการเอาใจใส่เป็นเพื่อนกับเด็ก ซึ่งทำให้เด็กขาดความยำเกรง ตีตนเสมอครู กล่าวหรือแสดงอาการไม่เหมาะสมต่าง ๆ ได้ทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้เหมือนกัน

(๒.๔) ปัญหาส่วนตัวและลักษณะส่วนตัวของครู ปัญหาส่วนตัวครูไม่ควรนำเข้ามาเกี่ยวข้องกับการสอน นอกจากจะเป็นในแง่ประโยชน์ในการสอนเท่านั้น ครูควรแสดง

ท่าทางเชื่อมั่นในตัวเองในวันแรกที่พบเด็ก ปัญหาต่าง ๆ จากเด็กจะมีน้อยลงไป

(๒.๕) เกิดจากระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนที่เคร่งครัดจนเกินไป ทำให้
 อึดอัดใจ ปฏิบัติตามได้ยาก ในที่สุดก็ต้องฝ่าฝืนระเบียบ

สุชา จันทน์เอม ได้กล่าวถึงสาเหตุที่เด็กประพฤติผิดวินัยไว้ดังนี้

ความผิดวินัยย่อมมีสาเหตุมาก่อนทั้งสิ้น สาเหตุที่เด็กประพฤติผิดวินัยอาจกล่าวได้
 ว่าเป็นมาจากสาเหตุ ๔ ประการ คือ

๑) สาเหตุทางร่างกาย เช่น ความพิการของร่างกาย ความบกพร่องส่วนตัว
 ของเด็ก

๒) สภาพทางจิตใจ เช่น จิตหวาม สมองพิการ เป็นต้น

๓) สภาพทางสังคม เช่น สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เสื่อมโทรม

๔) สภาพทางอารมณ์ เช่น อารมณ์ผิดปกติ ไม่สามารถปรับปรุงอารมณ์ของ
 ตนเองได้ เด็กถูกทอดทิ้งหรือถูกละเลยแบบตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป ขาดความรัก
 ความอบอุ่นจากครอบครัว

และกล่าวถึงปัญหาทางวินัยที่ครูควรเอาใจใส่พิจารณาเสมอ คือ

๑) เด็กมีความเชื่องมงาย เชื่อยชาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

๒) การขาดโรงเรียนหรือหนีโรงเรียน

๓) การอยู่ไม่สุข ชอบคุยหรือเล่นกันในห้องเรียนเป็นการรบกวนผู้อื่น

๔) การมาโรงเรียนสาย

๕) การฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

ศึกษารายคณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ, จิตวิทยาการศึกษา

- ๖) ไม่เชื่อฟังคำสั่งของครู
- ๗) การข่มเหงรังแกผู้อื่น
- ๘) การสูบบุหรี่หรือยาเสพติด
- ๙) การฉิวปากหรือร้องเพลงในชั้น
- ๑๐) การดื่มสุรา เล่นการพนันอื่น ๆ
- ๑๑) การพูดเท็จและพูดหยาบคาย
- ๑๒) ไม่สนใจในการเรียน
- ๑๓) ชอบลักขโมย
- ๑๔) ทุจริตในการสอบ
- ๑๕) เองงานอื่นมาทำในขณะที่เรียน
- ๑๖) แสดงอารมณ์ฉุนเฉียว โมโหร้าย
- ๑๗) ไม่รับผิดชอบหน้าที่
- ๑๘) ชอบทิ้งของสกปรกลงบนพื้นและทิ้งไม่เลือกที่
- ๑๙) ชอบทำลายสิ่งประดับสวยงาม

และคณะกรรมการคณะวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูสวนกุหลาบได้กล่าวถึงปัญหาต่าง ๆ ทางวินัยที่ครูควรเอาใจใส่พิจารณาไว้ดังนี้

- ๑) ความไม่ร่วมมือ
- ๒) การขาดโรงเรียนเป็นนิตย์โดยปราศจากเหตุผล
- ๓) การมาโรงเรียนสาย
- ๔) การหนีโรงเรียน

- ๕) การทุจริตในการสอบ
- ๖) การฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับ
- ๗) การไม่เชื่อฟังคำสั่งครู
- ๘) การพุดจาหยาบคายน
- ๙) การทิ้งสิ่งของไม่เป็นที่
- ๑๐) การทำลายสิ่งของ
- ๑๑) การรังแกเพื่อน
- ๑๒) การเอางานอื่นมาทำขณะกำลังเรียน
- ๑๓) การไม่ทำการบ้าน
- ๑๔) การแสดงอารมณ์ฉุนเฉียว
- ๑๕) การวางของไม่เป็นที่
- ๑๖) การแสดงมารยาทไม่ดี
- ๑๗) การคุยกันในห้องเรียน
- ๑๘) ซากศีลธรรม
- ๑๙) การไม่รับผิดชอบหน้าที่
- ๒๐) การเดินไปมาในห้องเรียน
- ๒๑) การผิดนัด

๒. วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง

๒.๑ บทบาทของครูทุกคน

วินัยอันเป็นที่ปรารถนาของส่วนบุคคลหรือหมู่คณะนั้นไม่ใช่การมุ่งให้ครูบังคับหรือ

ควบคุมพฤติกรรมเด็กอย่างเดียว ยังมุ่งไปถึงวิธีการที่ครูจะช่วยเหลือแนะนำให้เด็กรู้จักวิธี จะควบคุมหรือบังคับความประพฤติของตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของหมู่คณะด้วย ในการ ส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีวินัยในตนเองแก่นักเรียนนั้น สุชา จันทน์เอม กล่าวว่า ควร มีวิธีดังนี้

- ๑) ครูทำงานร่วมกับเด็ก
- ๒) ครูปฏิบัติต่อเด็กเป็นรายบุคคลไป ตามความสามารถของแต่ละบุคคล
- ๓) ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล
- ๔) ส่งเสริมความเจริญงอกงามทุกด้านของเด็ก
- ๕) โดยการจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมให้เด็กเลือกเรียนตามความสามารถ ความสนใจ ความถนัดโดยธรรมชาติและความต้องการของเด็ก

สุชาและสุรางค์ จันทน์เอม กล่าวถึงบทบาทของครูในการพัฒนานักเรียนให้มี วินัยในตนเองดังนี้ คือ

- ๑) การสร้างควมสามัคคี น้ำหนึ่งใจเดียวกันขึ้นในห้องเรียน ให้มีความ รู้สึกว่ามีส่วนได้เสียร่วมกันและยอมเสียสละเพื่อหมู่คณะ
- ๒) สร้างความรู้สึกให้เด็กเห็นว่าตนมีความสำคัญต่อหมู่คณะ
- ๓) สร้างบรรยากาศแห่งความเป็นกันเองภายในห้องเรียน
- ๔) สร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก
- ๕) พยายามศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปเป็นเครื่องแก้ปัญหทางวินัย
- ๖) ควรหัดให้เด็กรับผิดชอบในการแก้ปัญหาค่าง ๆ
- ๗) ไม่ควรใช้ในการห้ามเป็นเครื่องอบรมทางวินัย ควรใช้วิธียั่วให้ทำในสิ่ง

ที่ลูก

๔) ให้โอกาสเด็กมีส่วนร่วมในการจัดโรงเรียน

๕) ครูต้องเตรียมการสอนและกิจกรรมเป็นอย่างดี โดยคำนึงถึงความแตกต่าง

ทางระหว่างบุคคล

๑๐) ระเบียบที่วางไว้ควรเริ่มจากนักเรียน ให้นักเรียนร่วมมือกันวางกฎเกณฑ์

และนอกจากนี้บุคลิกภาพของครู การเข้าใจเด็ก การใช้เหตุผล การให้ความยุติธรรม การให้รางวัล ตลอดจนการยกย่องชมเชยและใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ พร้อมทั้งร่วมมือกับบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้ครูรักษาวินัยของโรงเรียนได้ดี

ซูซีฟ ออนโคสูง กล่าวถึงบทบาทของครูในการพัฒนานักเรียนให้มีวินัยในตนเองไว้ดังนี้ คือ

๑) ศึกษาให้ทราบสาเหตุที่แท้จริงของการประพฤติผิดวินัยของเด็ก เด็กบางคนอาจฝ่าฝืนวินัยด้วยความจำเป็นหรือโดยความไม่รู้หรืออาจจะโดยนิสัยชอบฝ่าฝืน ครูต้องหาสาเหตุให้พบ แล้วพยายามแก้ไขที่ต้นเหตุต่างๆ เช่น เด็กที่ชอบพูดปดอาจเนื่องมาจากต้องการปกปิดความผิดของตนหรือปกปิดปมค้อยหรือความขาดแคลนของตน ครูต้องพยายามชี้แจงให้เด็กกล้าเผชิญความจริงและภูมิใจในความสามารถของตัวเอง ไม่จำเป็นต้องโกหกเพื่อปกปิดคนอื่น ดังนี้ เป็นต้น

๒) ให้ความสนใจแก่เด็กทุกคนอย่างกว้างขวางโดยทั่วหน้ากัน อย่าให้เด็กมองเห็นว่าครูมีความอยุติธรรม ซึ่งจะเป็นทางให้เด็กฝ่าฝืนวินัยได้

สุชาและสุรางค์ จันทน์เอม, หลักการศึกษ จิตวิทยา หลักการสอน,

หน้า ๑๕๒.

๓) ให้เด็กได้แสดงความสามารถที่เกิน ๆ ของเขา เพื่อให้เพื่อน ๆ หรือครูคนอื่น ๆ ให้การยอมรับนับถือเขา เพื่อเด็กจะได้คิดว่าตนเองเป็นคนมีเกียรติ มีความสามารถ จะได้ไม่กล้าฝ่าฝืนระเบียบวินัย เพราะกลัวเสียชื่อเสียงและการยอมรับนับถือที่ผู้อื่นมีต่อคน

๔) คิดตอบปรึกษากับครูปกครองเกี่ยวกับปัญหาการประพฤติผิดวินัยของเด็กเพื่อหาทางช่วยเหลือแก้ไขต่อไป

๕) มอบความไว้วางใจให้แก่เด็ก โดยมอบให้ทำกิจกรรมบางอย่างแทน

๖) ให้คำแนะนำและให้เด็กเห็นตัวอย่างที่ดีของการปฏิบัติตามวินัยหรือฝ่าฝืนวินัย ว่ามีผลดีผลเสียต่อตนเองและสังคมอย่างไร เพื่อให้เด็กพิจารณาและตัดสินใจว่าประพฤติของตนว่าเหมาะสมหรือไม่เพียงไร และจะได้อีกถือเป็นแนวในการปฏิบัติต่อไป

๗) ขอความร่วมมือจากเพื่อนของเด็กให้ช่วยและประพฤตินให้ เป็นตัวอย่างแก่เด็กที่ฝ่าฝืนระเบียบวินัย

๘) ให้ความเบตคา ความรัก ความอบอุ่นและความปลอดภัยแก่เด็กด้วยความสุจริตใจ เพราะปัญหาทางวินัยบางอย่างมีสาเหตุมาจากเด็กขาดสิ่งที่ต้องการดังกล่าวจากครอบครัว

๙) ส่งเด็กให้ครูแนะแนวช่วยเหลือแก้ไขต่อไป

สรุปได้ว่า ในสังคม ในโรงเรียนและในห้องเรียน ต้องมีวินัยเพื่อให้นักเรียนได้อีกถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ วินัยในตนเองเป็นสิ่งที่ครูควรปลูกฝังให้เด็กอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เขาสามารถควบคุมตนเองได้โดยไม่ต้องอาศัยกฎเกณฑ์จากภายนอก ทำให้เด็กประพฤติ ปฏิบัติไปในทางที่ถูกที่ควรซึ่งจะเป็นผลให้สังคม โรงเรียนและในห้องเรียน

เต็มไปด้วยความสงบเรียบร้อย ทำให้สมาชิกในสังคม โรงเรียนและห้องเรียนอยู่กันด้วยความสงบสุข

สุโท เจริญสุขได้กล่าวถึงการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง ด้วยวิธีการป้องกันมิให้เกิดปัญหาทางวินัยไว้ดังนี้คือ

- ๑) จัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้ดี ทั้งบริเวณโรงเรียน อาคารสถานที่ ห้องเรียน ม้านั่ง ตู้เก็บของ ถังใส่ขยะ ฯลฯ
- ๒) จัดครูสอนให้ดี ตามความถนัดและความชอบของครู
- ๓) เปิดบริการแนะแนวขึ้นในโรงเรียน อันจะช่วยเป็นสื่อเชื่อม โดยให้ครูและนักเรียนเข้าใจดีต่อกัน ช่วยกันได้สะดวก
- ๔) ส่งเสริมให้เด็กปกครองตนเอง สามารถแสดงความคิดเห็น ทำประโยชน์กับหมู่คณะให้มาก ๆ
- ๕) จัดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร เป็นการช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของนักเรียนและครู
- ๖) สร้างระเบียบ วางมาตรฐานให้แน่นอนทุก ๆ เรื่อง แล้วประกาศชี้แจงให้นักเรียนทราบ
- ๗) พยายามเปิดโอกาสมิให้เด็กแสดงอาการกระทำที่ไม่ดี ด้วยความเอาใจใส่ของทุก ๆ คนในโรงเรียน
- ๘) ส่งเสริมผู้ประพฤติดี ด้วยการให้รางวัล ชมเชย ให้เกียรติและตำแหน่งหน้าที่

๔) การลงโทษเอาไว้เป็นอันดับสุดท้ายในเรื่องการแก้ปัญหาด้านวินัย

ประคินันท์ อูปรมย์ กล่าวถึงวิธีการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยไว้ ดังนี้ คือ

๑) สألว่าอะไรคือสาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้เด็กละเมิดระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ถ้าเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจก็ควรหาทางช่วยเหลือตามเกณฑ์ ถ้าเป็นปัญหาในเรื่องความประพฤติของเด็กเอง ก็ควรว่ากล่าวตักเตือนหรือลงโทษให้ทราบจำ

๒) พยายามพูดคุยซักถามความเป็นอยู่ของนักเรียนด้วยที่ทำเป็นกันเองและบริสุทธิ์ใจ เพื่อให้เด็กเกิดความรักและไว้วางใจจะได้นำปรึกษาหารือเมื่อเขาเกิดปัญหา

๓) ควรแสดงความเห็นใจเด็กบ้างตามสมควร เมื่อพบว่าเขาถูกทำโทษเนื่องจากละเมิดวินัยโดยไม่เจตนา ไม่ควรกล่าววาจาใด ๆ อันจะเป็นการทัณฑ์มหรือทำให้เด็กเกิดความเจ็บช้ำน้ำใจ

๔) เมื่อเด็กเกิดการชกต่อยหรือทะเลาะวิวาทกันอันเป็นการทำผิดวินัยของโรงเรียนอย่างหนึ่ง ครูควรตัดสินลงโทษหรือว่ากล่าวตักเตือนอย่างยุติธรรม ไม่ควรกระทำการใด ๆ ที่ทำให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีความรู้สึกว่าเขาไม่ได้รับความยุติธรรมเป็นอันขาด

๕) หลังการว่ากล่าวตักเตือนหรือลงโทษเด็กที่ประพฤติผิดวินัยทุกครั้ง ควรชี้แจงให้เด็กตระหนักถึงความสำคัญและจุดมุ่งหมายของระเบียบวินัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียนด้วย เพื่อช่วยให้เด็กเกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของวินัยมากขึ้น ^๒

^๑ สุโท เจริญสุข, บทศึกษาดิจิตวิทยา, หน้า ๑๑๑ - ๑๑๒.

^๒ ประคินันท์ อูปรมย์, จิตวิทยา, หน้า ๑๔๔ - ๑๔๕.

สุชา จันทน์เอม กล่าวถึงวิธีการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง ด้วยวิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางวินัยดังนี้

- ๑) เมื่อเด็กมีปัญหาทางวินัย จะเป็นเหตุให้หรือชอบฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน จะต้องศึกษาให้ทราบถึงสาเหตุที่แท้จริงว่า มีอะไรปกปิดหรือซ่อนเร้นอยู่เบื้องหลัง
- ๒) ครูต้องให้ความรักและความสนใจเด็กทุกคนเสมอหน้ากัน อย่าให้เด็กเห็นว่าครูเลือกที่รักมักที่ชังหรือมีความอคติธรรม ซึ่งจะเป็นทางให้เด็กแกล้งฝ่าฝืนวินัยเพื่อเรียกร้องความสนใจจากครู
- ๓) ควรมอบงานบางอย่างให้เด็กทำเพื่อให้เด็กมีความรับผิดชอบและให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง
- ๔) ให้โอกาสแสดงการชมเชยเด็กที่มีปัญหาทางวินัยบ้าง เพื่อเพื่อน ๆ จะได้ยอมรับนับถือเขา และเด็กจะได้คิดว่าตนเองมีเกียรติไม่กล้าฝ่าฝืนระเบียบวินัย เพราะกลัวเสียชื่อเสียงและการยอมรับนับถือที่ผู้อื่นมีต่อตน
- ๕) ให้เด็กแต่ละคนมีโอกาสแสดงความสามารถที่เด่น ๆ ของเขา ให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง จะทำให้เด็กแต่ละคนไม่มีปมค้อย และภูมิใจในความสามารถของตน
- ๖) ควรยกย่องบุคคลที่มีระเบียบวินัยดีมาให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง ว่ามีผลดีต่อตนเองและสังคมอย่างไร เพื่อให้เด็กพิจารณาและตัดสินใจพฤติกรรมของตนเองว่าถูกต้องเหมาะสมเพียงใดหรือไม่ เพื่อจะได้ยึดเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป
- ๗) จงมีความนับถือ รักใคร่เมตตาเด็ก ให้ความอบอุ่นปลอบภัยแก่เด็กด้วยความจริงใจ เพราะปัญหาทางวินัยบางอย่างเกิดจากเด็กขาดสิ่งดังกล่าวข้างต้นจากครอบครัว
- ๘) การใช้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ จะต้องใช้ในเวลาที่เหมาะสม อย่าบังคับเด็กจนเกินไป ควรปล่อยให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ้าง
- ๙) การทำโทษเด็กที่ทำผิด ควรจะเป็นการสั่งสอน ไม่ควรทำด้วยความโกรธแค้นหรือทำทารุณต่าง ๆ ควรให้เด็กรู้ว่าทำไมเขาถึงถูกทำโทษ
- ๑๐) เด็กที่มีปัญหาทางวินัยบ่อยครั้ง ควรส่งให้ครูแนะแนวทางช่วยเหลือหรือติดต่อปรึกษากับผู้ปกครอง เพื่อหาทางช่วยเหลือแก้ไขร่วมกันต่อไป

การมีวินัยในตนเองเป็นสิ่งที่ควรพัฒนา ให้เกิดขึ้นกับเด็ก เพราะจะทำให้เขาสามารถควบคุมตนเองได้ โดยไม่ต้องรอการบังคับจากกฎเกณฑ์จากภายนอก ทำให้เด็กประพฤติปฏิบัติ รู้จักปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมหรือภายในโรงเรียนด้วยความสงบเรียบร้อยและมีความสุขเพื่อดำรงไว้ซึ่งสุขภาพจิตที่ดี

๒.๒ บทบาทของครูสังคมศึกษา

การพัฒนานักเรียนให้มีวินัยในตนเองนั้นถือเป็นหน้าที่ของหลายฝ่ายจะต้องช่วยเหลือและร่วมมือกันรับผิดชอบทั้งที่บ้าน โรงเรียน สื่อมวลชน สถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน ในระดับมัธยมศึกษาชั้นนักเรียนกำลังอยู่ในวันที่จะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในระยะอันใกล้ เป็นวัยที่กำลังเริ่มแสวงหาความเป็นตัวของตัวเอง ควบคุม ดูแลปกครองตนเอง จึงเป็นวัยที่เหมาะสมในการที่ผู้เกี่ยวข้องจะได้ช่วยให้นักเรียนในวัยนี้ได้เกิดการพัฒนาการที่เหมาะสมกับบุคลิกภาวะและในการที่ต้องรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมที่ตนอยู่ร่วมด้วยในฐานะพลเมืองดีของประเทศ ในการพัฒนานักเรียนระดับมัธยมศึกษาให้เป็นผู้มีวินัยในตนเองนั้น ครูจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมาก เพราะครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนโดยตรง และมีหน้าที่รับผิดชอบให้การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้านตามบทบาทและหน้าที่ของครู ซึ่งมีทั้งบทบาทที่เหมือนกันและแตกต่างกันตามวิชาที่สอนและหน้าที่อื่น ๆ ซึ่งนอกเหนือการสอนที่ได้รับมอบหมายและที่ครูจะพึงกระทำ ในด้านการสอนนั้นครูแต่ละวิชามีบทบาทและหน้าที่แตกต่างกัน เพราะต้องดำเนินการสอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละวิชาที่ตั้งไว้ จากการตรวจดูรายละเอียดในจุดประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายแล้วปรากฏว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเองมากที่สุด

สันต์ ธรรมบำรุง ได้กล่าวถึงบทบาทของครูสังคมศึกษาในสังคมปัจจุบันไว้ว่า ครูสอนสังคมศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะครูสอนสังคมศึกษาเป็นผู้ชี้แนะ เป็นผู้ให้ความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ช่วยเหลือแนะแนวทางให้คนมีค่านิยม มีทักษะในการเป็นพลเมืองดี ภูมิลักษณ์เป็นอยู่ของบุคคล การดำรงชีวิตมนุษย์ ช่วยขจัดปัญหา และพัฒนาสังคม เมื่อสมาชิกแต่ละคนของสังคมเป็นพลเมืองดี มีระเบียบ รู้จักสิทธิและหน้าที่ มีอาชีพและรายได้ แก้ปัญหาส่วนบุคคลและสังคมได้ ย่อมทำให้สังคมมีความสุข มีมาตรฐานดีขึ้น ฉะนั้นครูสอนสังคมศึกษาจึงมีส่วนช่วยสร้างเด็กแต่ละคนให้เป็นพลเมืองดี ที่ประเทศต้องการ ช่วยยกมาตรฐานของสังคมให้ดีขึ้น มีความสุขและช่วยพัฒนาประเทศ ความแนวทางที่ต้องการ ซึ่งแนวทางปรับปรุงสภาพของประเทศ

จรรยา คุ้มมี กล่าวถึงบทบาทของครูสังคมศึกษาไว้ว่า ครูสังคมศึกษามีส่วนรับผิดชอบที่สำคัญในการช่วยเหลือให้เด็กเข้าใจ "ตนเอง" และ "ผู้อื่น" ถ้าใครก็ตามสามารถเข้าใจตนเองและผู้อื่นแล้วก็ย่อมนำไปสู่การมีชีวิตที่ดีมีความสุขได้อย่างแน่นอน นอกจากนั้น ครูสังคมศึกษายังมีหน้าที่ช่วยให้เด็กรู้จักคิดและคิดเป็น คือ คิดอย่างมีเหตุผล มีหลักฐานข้ออ้างอิงมาสนับสนุน มีการพิจารณาไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วน และที่สำคัญมากต้องเป็นความคิดในทางสร้างสรรค์ ทั้งนี้เราเชื่อมั่นว่าคนที่คิดเป็นจะเป็นบุคคลที่รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม นั่นเอง เพราะว่าเราจัดการศึกษาขึ้นมาก็เพื่อจะสนองความต้องการของส่วนบุคคลและสังคม นั่นเอง ครูสังคมศึกษามีส่วนให้เป้าหมายดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จเป็นอย่างมาก ^๒

๑ สันต์ ธรรมบำรุง, การสอนสังคมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, ๒๕๒๑), หน้า ๑๓๖ - ๑๓๗.

๒ จรรยา คุ้มมี, การสอนสังคมศึกษา, (กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, ๒๕๒๐), หน้า ๖.

ไว้ดังนี้

นอกจากนี้ จรรยา คุณมี ยังได้กล่าวถึงลักษณะของครูผู้มีความดีที่มีสมรรถภาพสูง

๑) ลักษณะส่วนบุคคล

- (๑.๑) เป็นแบบอย่าง ตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน
- (๑.๒) ไม่ฝักใฝ่ในลัทธิการเมืองใด ๆ
- (๑.๓) ซื่อสัตย์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- (๑.๔) มีจรรยาครูสูง
- (๑.๕) มีความเยือกเย็น
- (๑.๖) ไม่ดื่มเครื่องดื่มของเมา
- (๑.๗) ไม่เล่นการพนัน
- (๑.๘) สามารถควบคุมความประพฤติ จิตใจและอารมณ์ได้ทุกสถานการณ์
- (๑.๙) เป็นคนสุ่มรอบคอบ
- (๑.๑๐) เป็นคนสุภาพเรียบร้อย
- (๑.๑๑) ปฏิบัติตนคล้ายบิดามารดาของนักเรียน
- (๑.๑๒) เป็นผู้ที่มองโลกกว้าง
- (๑.๑๓) เป็นนักศึกษาค้นคว้าที่ดี
- (๑.๑๔) มีความกระตือรือร้น
- (๑.๑๕) พยายามปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ
- (๑.๑๖) สามารถประเมินผลพฤติกรรมการสอนของตนเองได้
- (๑.๑๗) สามารถใช้ภาษาได้คล่องแคล่วเหมาะสมกับกาลเทศะ
- (๑.๑๘) มีความเชื่อมั่นในการดำรงชีวิตแบบประชาธิปไตย
- (๑.๑๙) เป็นผู้มีใจเอื้ออารีย์
- (๑.๒๐) มีวินัย

- (๑.๒๑) มีความรับผิดชอบ
- (๑.๒๒) อุทิศเวลาให้นักเรียน
- (๑.๒๓) ชอบการทัศนศึกษา
- (๑.๒๔) เป็นคนทันสมัยอยู่เสมอ
- (๑.๒๕) มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี
- (๑.๒๖) มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- (๑.๒๗) ราบรื่น ยิ้มแย้มแจ่มใส
- (๑.๒๘) แต่งกายเหมาะสม
- (๑.๒๙) เอาใจใส่ สนใจและเห็นความสำคัญของเด็ก

๒) คุณลักษณะ ความสามารถทางวิชาการ

- (๒.๑) มีประสบการณ์ทางการวิจัยอย่างน้อยหนึ่งแขนงวิชา
- (๒.๒) สามารถในการแก้ปัญหาและดำเนินการสอนเกี่ยวกับข้อขัดแย้งต่าง ๆ
- (๒.๓) มีความรู้อย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม
- (๒.๔) มีความรู้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับความคิดรวบยอดและข้อสรุปทางสังคมศาสตร์

๓) คุณสมบัติทางวิชาชีพ

- (๓.๑) สามารถใช้วิธีการหลาย ๆ วิธีในการสอนวิชาสังคมศึกษา
- (๓.๒) สามารถใช้อุปกรณ์การสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนรู้จักใช้ทรัพยากรในชุมชนประกอบการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ
- (๓.๓) สามารถเข้ากับนักเรียนได้ดี
- (๓.๔) สามารถให้การบริการ แนะนำ ชี้แจงและเร้าใจให้นักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
- (๓.๕) สามารถในการพัฒนาหลักสูตรและสามารถประเมินผล ตลอดจนเลือกโครงการ ทางสังคมศึกษาใหม่ ๆ มาใช้ในโรงเรียน

- (๓.๖) สามารถใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ในการสอน
- (๓.๗) สามารถพัฒนาและใช้เทคนิคการวัดผลต่าง ๆ หลายวิธีด้วยกัน

๔) คุณสมบัติเกี่ยวกับความรู้ทั่วไป

ครูสังคมศึกษาจะต้องมีความรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านปรัชญา วรรณคดี ดนตรี ศิลปะ วิทยาศาสตร์ ตลอดจนทักษะในการติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

เอคการ์ เคลลีและลาร์รี แอนดรูว์ (Edgar Kelly and Larry Andrew) กล่าวถึงลักษณะของครูสังคมศึกษาที่มีประสิทธิภาพไว้ว่า

- ๑) เป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพในสังคมประชาธิปไตย
- ๒) มีความชำนาญในการศึกษาเกี่ยวกับมนุษย์ (เป็นนักวิทยาศาสตร์สังคม)
- ๓) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- ๔) มีประสิทธิภาพในการหาเหตุผลและตัดสินใจ
- ๕) มีประสิทธิภาพในการวางแผน ปฏิบัติและประเมินผลการเรียนเพื่อพัฒนาความคิดรวบยอดทางสังคมศาสตร์^๒

สภาสังคมแห่งนิวยอร์ก กล่าวว่า ครูสังคมศึกษานั้น ควรมีสมรรถภาพดังต่อไปนี้

- ๑) สมรรถภาพในการสอน
 - (๑.๑) สามารถใช้เทคนิคการสอนได้หลาย ๆ แบบ

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘ - ๑๒

^๒ Edgar Kelly and Larry Andrew, "Social Studies Education Task", Competency - Based Teacher Education (New Jersey : Prentice-Hall, 1973), p.122.

- (๑.๒) สามารถแยกแยะส่วนประกอบของการสอนเป็นหน่วยใหญ่ หน่วยย่อย และจัดลำดับบทเรียนได้อย่างเหมาะสม
- (๑.๓) สามารถใช้ท่าทางประกอบการสอนและใช้อุปกรณ์การสอนได้อย่างเหมาะสม
- (๑.๔) ใช้การประเมินเพื่อแบ่งนักเรียนตามความสามารถและวางบทเรียน กระตุ้นให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน
- (๑.๕) ช่วยให้นักเรียนมีความคิดรวบยอดทางสังคมศึกษาและฝึกให้นักเรียน มีทักษะในการค้นคว้าทางสังคมศาสตร์
- (๑.๖) สามารถใช้ผลการวิจัย เลือกเนื้อหาและอุปกรณ์การสอนอย่างเหมาะสม กับบทเรียน
- (๑.๗) สามารถประยุกต์ใช้หลักจิตวิทยาในการสอนในห้องเรียน

๒) สมรรถภาพทางวิชาการ

- (๒.๑) มีความรู้เนื้อหาวิชาสังคมศาสตร์อย่างกว้างขวาง
- (๒.๒) รู้วิธีการและเครื่องมือทางสังคมศาสตร์
- (๒.๓) รู้หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์
- (๒.๔) รู้ความคิดรวบยอดที่สำคัญและหลักการทั่วไปของวิชาสังคมศาสตร์
- (๒.๕) สามารถวิเคราะห์หลักสูตรโดยทั่วไปและหลักสูตรสังคมศึกษาได้
- (๒.๖) รู้จักการใช้แหล่งการวิจัยในการสอนสังคมศึกษา

๓) สมรรถภาพทางวิชาชีพ

- (๓.๑) สนใจร่วมการประชุมสัมมนา อบรมทางวิชาการและการปฏิบัติงาน ทางวิชาการ
- (๓.๒) พยายามหาประสบการณ์ในการเขียนบทความทางวิชาการ ไปร่วม ทศนศึกษา เขียนตำราและติดต่อกับสังคมอื่น ๆ เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม

๕.๓ ตรวจสอบให้แน่ใจว่าเอกสารที่ส่งไปเป็นเอกสารฉบับจริง

๕.๔ ตรวจสอบให้แน่ใจว่า

- พจนานุกรมที่ส่งไปเป็นฉบับจริง
- มีชื่อของคนที่ส่งไป

(๓.๓) วางขอบข่ายหลักเกณฑ์เพื่อประเมินผลตนเองและกลุ่ม

๔) คุณสมบัติส่วนตัว

(๔.๑) พยายามวิเคราะห์ตนเองและปรับปรุงให้ดีขึ้น

(๔.๒) มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ งานวิจัยในประเทศ

๑.๑.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง

ในปี พ.ศ.๒๕๑๗ ภัทรา นิคมานนท์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่าง ทัศนคติต่อการถือศีลห้า ความรู้สึกผิดชอบ วินัยในตนเอง ความเกรงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน" เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการถือศีลห้ากับความรูสึกผิดชอบ วินัยในตนเอง ความเกรงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ นักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับปีที่ ๑ และ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ จำนวน ๓๓๖ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการถือศีลห้า แบบทดสอบวัดความเกรงใจ ผลการวิจัยพบว่า ในกลุ่มนักศึกษาชายทั้งความรู้สึกผิดชอบ และวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการถือศีลห้าทุก ๆ ข้อ แต่ในกลุ่มนักศึกษาหญิง ความรู้สึกผิดชอบ และมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการถือศีลห้าเพียงข้อเดียว คือ เว้นจากการเสพของมีนเมา อย่างไรก็ตามว่า ความรู้สึกผิดชอบ วินัยในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทั้งในนักศึกษาชายและหญิง ^๒

^๑ The New York State Council for the Social Studies, "Suggested

Criteria for Certification of Social Studies Teachers" US. Education

Ressources Information Center, Eric Document Education(April 1974):81683

^๒ ภัทรา นิคมานนท์, "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการถือศีลห้า ความรู้สึกผิดชอบ วินัยในตนเอง ความเกรงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๗)

ในปีเดียวกัน วรรณวิภา ทองงอก ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสอนของนิสิตฝึกสอนวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก" เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและการสอน เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครูต่อวินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนของนิสิต เพศและอาชีพผู้ปกครองที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก ที่ทำการฝึกสอนในภาคเรียนที่ ๑ และ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๖ จำนวน ๓๑๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามวัดทัศนคติต่ออาชีพครู แบบสอบถามวินัยในตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่ออาชีพครูมีความสัมพันธ์กับวินัยในตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่ออาชีพครูมีความสัมพันธ์กับวินัยในตนเองและผลสัมฤทธิ์ในการสอน แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความแตกต่างระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ในการสอนของนิสิตชายและหญิงพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นิสิตที่มีผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเองและมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ยุพาพร จุนเจือจาน ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในภาคกลาง" เพื่อสำรวจพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในภาคกลางและศึกษาความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนกับเกณฑ์พฤติกรรมทางจริยธรรมที่คาดหวัง กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๒๐ ในภาคกลางจำนวน ๒๔๐ คน

วรรณวิภา ทองงอก, "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพครู วินัยในตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสอนของนิสิตฝึกสอนวิทยาลัยวิชาการศึกษาพิษณุโลก" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๑๗)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๕๐ ข้อ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนอยู่ในสภาพที่ไม่น่าพอใจ เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ การรักษาระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดุสาหะ ความสามัคคีและความยุติธรรม

ในปี พ.ศ.๒๕๒๑ สรศักดิ์ สันติธัญญาโชค ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้" เพื่อสำรวจพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนกับเกณฑ์พฤติกรรมที่คาดหวัง ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน ๓๖๔ คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่ต่ำกว่าเกณฑ์ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ คือ ความกตัญญูกตเวที การรักษาระเบียบวินัยและความยุติธรรม ^๒

ในปี พ.ศ.๒๕๒๓ วิวัฒน์ อัสวานิชย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย" เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์และศึกษาเปรียบเทียบวินัยในตนเองและความซื่อสัตย์ของเด็กไทยที่มีความแตกต่างกันทางค่านิยม ระเบียบการศึกษาระดับการศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ผลสัมฤทธิ์

^๑ยุพาพร จุนเจือจาน, "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในภาคกลาง" (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-การสอน) สาขาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๒๒)

^๒สรศักดิ์ สันติธัญญาโชค, "การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในจังหวัดชายแดนภาคใต้" (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์-การสอน) สาขาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๒๑)

ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในกรุงเทพฯและต่างจังหวัดจากภาคเหนือ ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคใต้และภาคกลาง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๘๘๖ คน โดยใช้แบบ ทดสอบวินัยในตนเองและแบบทดสอบความซื่อสัตย์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีชั้นเรียน แยกต่างกันมีวินัยในตนเองไม่แตกต่างกัน แต่มีความซื่อสัตย์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .๐๕ และยังพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีวินัยในตนเองและ ความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนหญิงมีวินัยและความซื่อสัตย์ สูงกว่านักเรียนชายและนักเรียนที่อยู่ในต่างจังหวัดมีวินัยในตนเองสูงกว่านักเรียนที่อยู่ใน กรุงเทพฯ แต่มีความซื่อสัตย์ไม่แตกต่างกัน

ในปี พ.ศ.๒๕๒๒ วีระวรรณ อามระศิษฐ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิด เห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" เพื่อศึกษาความ คิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร ๑๐ ลักษณะคือ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูต่อเวที ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความอดทน ความยุติธรรม ความอดุสาหะ การประหยัดและการออม การ เคารพผู้อาวุโส โดยกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนสาธิตรวม ๖ โรงเรียน จำนวน ๔๔๕ คน เป็นชาย ๒๐๖ คน หญิง ๒๓๙ คน ผลการ วิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมเรื่องความมีระเบียบวินัยอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ โดยมีความเห็นตรงกันเป็นส่วนใหญ่ในเรื่องระเบียบวินัยที่ควรปฏิบัติตามกฎหรือระเบียบของ โรงเรียนอย่างเคร่งครัด

วิวัฒน์ อัสวานิชย์, "ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของ เด็กไทย" (ปริทัศน์านพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๓)

วีระวรรณ อามระศิษฐ์, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒)

ในปี พ.ศ.๒๕๒๔ ชฎาพร พัชรวัชรเฐียร ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครในเรื่อง การรักความอิสระ ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย การเคารพผู้อาวุโส การถือพรศักดิ์พวก การตรงต่อเวลา การประหยัดมัธยัสถ์ การนิยมไทย การบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์และการพึ่งตนเอง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครจาก ๘ โรงเรียนจำนวน ๘๐๐ คน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมแบบมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเรื่องระเบียบวินัยอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ

๑.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของครูสังคมศึกษา

ในปี พ.ศ.๒๕๒๐ นพพร พานิชสุข ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สถานภาพและบทบาทของครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๐" เพื่อศึกษาถึงสถานภาพบทบาททั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และปัญหาในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ ตัวอย่างประชากรเป็นครูสังคมศึกษาจำนวน ๕๐ คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของครูสังคมศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้นปกครอง คือการเป็นครูประจำชั้น ปัญหาที่ครูสังคมศึกษาประสบคือบทเรียนกับเวลาไม่สัมพันธ์กัน และโรงเรียนไม่มีอุปกรณ์การสอนเพียงพอ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดนั้น ครูเน้นการสอนที่ก่อให้เกิดความคิดรวบยอดในค่านต่าง ๆ ตามลำดับ คือ ความรับผิดชอบต่อสังคม ความเป็นผู้มีเหตุผล ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความเป็นประชาธิปไตย ความเป็น

ชฎาพร พัชรวัชรเฐียร, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕)

ประชาธิปไตย ความเป็นผู้มีคุณธรรมที่ดีและการเป็นผู้อยู่จักแก้ปัญหา

ในปี พ.ศ.๒๕๒๒ วิชา หาญคำรงค์กุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูสังคมนตรีศึกษา" เพื่อศึกษาสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูสังคมนตรีศึกษา และศึกษาความคิดเห็นของผู้ผลิตครูสังคมนตรีศึกษา ผู้ใช้ครูสังคมนตรีศึกษาและผู้เป็นครูสังคมนตรีศึกษา ตลอดจนเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อครูสังคมนตรีศึกษาระหว่างผู้ผลิตกับผู้ใช้และศึกษานิเทศก์กับครูสังคมนตรีศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูสังคมนตรีศึกษา ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยอาจารย์ในสถาบันฝึกหัดครูที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการสอนสังคมนตรีศึกษาจำนวน ๕๐ คน อาจารย์ใหญ่และหัวหน้าหมวดวิชาสังคมนตรีศึกษาจำนวน ๑๐๐ คน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน ๓๐๐ คน ศึกษานิเทศก์จำนวน ๕๐ คนและครูสังคมนตรีศึกษาจำนวน ๑๐๐ คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ผลิต ผู้ใช้และผู้ประเมินมีความคิดเห็นว่า ครูสังคมนตรีศึกษาควรมีสมรรถภาพ ๔ ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านการสอนและด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ในเรื่องการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ความสามารถในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน การใช้เทคนิคในการสอน ผู้ผลิต ผู้ใช้ ศึกษานิเทศก์และครูสังคมนตรีศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑

ในปีเดียวกัน น้อมจิต ชูสุวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "คุณธรรมนิยมของครูสังคมนตรีศึกษา" เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณธรรมนิยมของครูสังคมนตรีศึกษาในทัศนะของนักการศึกษาต่อบุคคลทั่วไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วน

นพพร พานิชสุข, "สถานภาพและบทบาทของครูสังคมนตรีศึกษาในระดับมัธยมศึกษาพุทธศักราช ๒๕๒๐", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑).

๒ อธิยา หาญคำรงค์กุล, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูสังคมนตรีศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓).

ประเมินค่าและคำถามแบบปลายเปิด ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักการศึกษาจำนวน ๒๐๐ คนและบุคคลทั่วไป ๒๐๐ คน ผลการวิจัยพบว่า นักการศึกษาและบุคคลทั่วไปมีความคิดเห็นว่าครูสังคมนักศึกษามีคุณธรรมนิยมทั้ง ๔ หมวด คือ จริยธรรม คุณธรรมของครู ทัศนคติที่ดีต่อการเป็นครูและหมวดน้ำใจครูและจริยธรรมที่จำเป็นมากที่สุดคือ การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบหน้าที่ของตน คุณธรรมที่จำเป็นมากที่สุด คือ ความยุติธรรม ทัศนคติที่ดีต่อการเป็นครูที่จำเป็นมากที่สุดคือการแสวงหาความรู้ใส่ตนอยู่เสมอและน้ำใจครูที่จำเป็นมากที่สุดคือ การยินดีให้ความรู้ผู้อื่นและปรารถนาดีต่อศิษย์โดยไม่มีอคติใด ๆ

ในปี พ.ศ.๒๕๒๓ จอมใจ หิรัญทรัพย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์และนักเรียนที่มีต่อครูสังคมนักศึกษา" เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาท การปฏิบัติตามบทบาทและบุคลิกลักษณะของครูสังคมนักศึกษา ตามความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนกับความคาดหวังของศึกษานิเทศก์ที่มีต่อบทบาท การปฏิบัติตามบทบาทและบุคลิกลักษณะของครูสังคมนักศึกษา ศึกษานิเทศก์ที่มีต่อบทบาท การปฏิบัติตามบทบาทและบุคลิกลักษณะของครูสังคมนักศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบเลือกคำตอบ มาตรการส่วนประเมินค่าและแบบปลายเปิด ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ๑๗๕ คน ศึกษานิเทศก์ ๓๐ คนและนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ๒๗๕ คน ผลการวิจัยพบว่า บทบาท การปฏิบัติตามบทบาทและบุคลิกลักษณะของครูสังคมนักศึกษาตามความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนและศึกษานิเทศก์กับสภาพที่เป็นจริงแตกต่างกัน บทบาทการปฏิบัติตามบทบาทและบุคลิกลักษณะของครูสังคมนักศึกษาที่นักเรียนคาดหวังว่าจำเป็นสำหรับครูสังคมนักศึกษามากที่สุด ได้แก่ การมีความรู้ในเนื้อหา

น้อมจิตต์ ชูสุวรรณ, "คุณธรรมนิยมของครูสังคมนักศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๒).

วิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง ใจกว้างพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าของวิชาอาชีพครูสอนสังคมศึกษา

๒ งานวิจัยต่างประเทศ

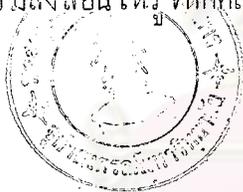
๒.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง

ในปี ค.ศ.๑๙๗๗ โทนี เรย์ โจนส์ (Tony Ray Jones) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Study of Citizen, Teacher, and Administrator Attitudes Regarding Preferred Student Disciplinary Alternatives in Public High School." เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชน ครูและผู้บริหารเกี่ยวกับการปลุกฝังระเบียบวินัยที่ดีให้กับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้จากการสุ่มคัดเลือกจากประชาชน ครูและผู้บริหารโรงเรียนชุมชนในรัฐเท็กซัส ๒ แห่ง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาทางระเบียบวินัย ผลการวิจัยปรากฏว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าควรใช้ระเบียบวินัยที่เข้มงวดกับนักเรียนที่ติดยาเสพติด ขโมยทรัพย์สินของโรงเรียน พกอาวุธ ก่อความไม่สงบ ทำร้ายร่างกายครูและไม่ยอมรับการลงโทษ ระเบียบวินัยที่ไม่ค่อยเข้มงวดนักควรใช้กับนักเรียนที่พูดจา ขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผลและไม่ทำการบ้าน ส่วนระเบียบวินัยที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลางควรใช้กับนักเรียนที่สับสนหรือพูดหยาบคาย ก่อการทะเลาะวิวาทและแสดงความไม่เคารพครูอาจารย์ และพบว่ากลุ่มประชาชนมีแนวโน้มที่จะอ่อนดั้นในเรื่องระเบียบวินัยมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มครูใช้ระเบียบวินัยที่เข้มงวดวินัยที่เข้มงวดกว่าและกลุ่มผู้บริหารใช้ระเบียบวินัยที่เข้มงวดที่สุด ประชาชนได้ให้ข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนควรจะได้ให้ความสนใจในการวางระเบียบวินัยสำหรับนักเรียนให้ดีขึ้นเพื่อ

จ้อมใจ หิรัญทรัพย์, "ความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์และนักเรียนที่มีต่อครูสังคมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔)

ประโยชน์แก่ตัวนักเรียนและสังคมต่อไป

ในปีเดียวกัน โรเบิร์ต ซี โรส (Robert C. Rice) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Comparison of Perceptions of School Discipline between Students, Parents, Teachers, and School Administrators" เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครองในค่านิยมวินัยในโรงเรียน ตัวอย่างประชากรได้แก่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของเขตท้องที่ที่แตกต่างกันทางสภาพของภูมิศาสตร์ ๔ เขต ในสหรัฐอเมริกา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจซึ่งประกอบไปด้วยปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัย ผลการวิจัยพบว่าปัญหาพฤติกรรมที่สำคัญมีดังนี้ คือ การขาดความมั่นใจเอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียน การใช้เงินฟุ่มเฟือย ขาดระเบียบวินัยและการขาดความสนใจเอาใจใส่ของผู้ปกครอง นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าการขาดความมั่นใจในการเรียนของนักเรียนเป็นปัญหาสำคัญ ประชากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ว่า ระเบียบวินัยของโรงเรียนยังไม่เข้มงวดพอและให้สิทธิมากเกินไป โดยที่ ๗ ใน ๑๐ ของครูให้ความเห็นว่าระเบียบวินัยเป็นปัญหาสำคัญ ผู้ปกครองให้ความเห็นว่าโรงเรียนควรอบรมสั่งสอนให้รู้จักคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเองให้มากขึ้น ^๒

^๑Tony Ray Jones, "A Study of Citizen, Teacher and Administrator Attitudes Regarding Preferred Student Disciplinary Alternatives in Public High School", Dissertation Abstracts International 38(May, 1978): 6435 A.

^๒Robert C. Rice, "A Comparison of Perception of School Discipline between Students, Teachers, and School Administrators", Dissertation Abstracts International 38(January, 1978): 3862 A.

๒.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูสังคมศึกษา

ในปี ค.ศ.๑๙๗๖ เมโรลีน มารี สจ๊วต (Merolyne Marie Stewart) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Perceived Importance of Selected Teaching Competencies for Secondary Social Studies Teachers" เพื่อศึกษาถึง การให้ความสำคัญแก่สมรรถภาพในการสอนของครูสังคมศึกษาโดยนักการศึกษา ๔ ประเภท ที่เป็นตัวอย่างประชากรซึ่งประกอบด้วย ครูสังคมศึกษา ครูใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และอาจารย์จากสถาบันฝึกหัดครู กลุ่มละ ๔๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประเมินค่า ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้ง ๔ กลุ่ม มีความแตกต่างกันต่อสมรรถภาพทั้งหมดของครูสังคมศึกษา ยกเว้นครูผู้สอน สังคมศึกษาและครูใหญ่ ซึ่งเห็นสอดคล้องกันในสมรรถภาพการสอนแบบสืบสอบ ความคิดรวบยอด ค่านิยม การแสดงบทบาทสมมุติและการเน้นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ซึ่ง สมรรถภาพที่เน้นความสำคัญมากที่สุด คือ การเน้นคุณค่าของความเป็นมนุษย์และการสอน แบบสืบสอบ

ในปี ค.ศ.๑๙๗๗ จรรยา คุณมี ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A Comparative Study of the Competencies of Prospective Secondary School Social Studies Teachers in the United States and Thailand." เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพ ของครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย วิจัยโดยวิเคราะห์ เนื้อหาจากเอกสาร ศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรฝึกหัดครู งานวิจัยและบทความ ผลการวิจัย พบว่า สมรรถภาพของครูสังคมศึกษาที่ควรจะมีคือ ประสิทธิภาพในการวิจัย มีความสามารถในการ เข้าถึงปัญหาและค่านิยมที่ขัดแย้งกัน มีความรู้พื้นฐานกว้าง ๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมมนุษย์

Merolyne Marie Stewart, "The Perceived Importance of Selected Teaching Competencies for Secondary Social Studies Teachers" Dissertation Abstracts International 38 : 2 (August 1977):618 A.

และสังคม มีความคล่องตัวในการสอนสังคมศึกษาด้วยวิธีการที่ถูกต้อง มีความสามารถในการชี้แนะแนวทางและกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ทางด้านทฤษฎีการเรียนรู้และนำมาประยุกต์ใช้ได้ สามารถใช้เทคนิคการวัดและประเมินผลได้ดี

ในปี ค.ศ.๑๙๗๘ ดี เจมส์ ฟรายด์แมน (Lee James Friedman)

ได้ทำการวิจัยเรื่อง "A study of the Relationships Among Secondary School Social Studies Teachers' Personality Characteristics, Attitudes Toward Social Studies and Classroom Interaction" เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกลักษณะและทัศนคติของครูสังคมศึกษาที่มีต่อวิชาสังคมศึกษากับพฤติกรรมในห้องเรียน ตัวอย่างประชากร คือ ครูสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๘๒ คน มีวิธีการวิจัยโดยการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียนโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ปฏิบัติการ ๑๐ วิธีของแฟลนเคอร์ (Flanders Interaction Analysis Ten Categories) และวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นกันเองของครูกับปฏิบัติการโต้ตอบเริ่มแรกของนักเรียน ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับความรู้สึกลอยล่อและการเรียนการสอนแบบสืบสอบกับปฏิบัติการโต้ตอบเริ่มแรกของนักเรียน

Charoon Koonmee, "A comparative Study of the Competencies of Prospective Secondary School Social Studies Teachers in the United States and Thailand.", Dissertation Abstracts International 38 : 5 (November 1977) : 2686 A.

Lee James Friedman, "A study of the relationships Among Secondary Social Studies Teachers' Personality Characteristics, Attitudes Toward Social Studies and Classroom Interaction" Dissertation Abstracts International 38 : 7 (January 1978) : 4408 A.

สรุปผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเองนั้น ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ทักษะคิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความซื่อสัตย์ เป็นต้น โดยส่วนใหญ่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยและยังจัดวินัยในตนเองไว้ในรูปของค่านิยมและจริยธรรมด้วย พบว่าวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับเรื่องของคุณธรรมและการถือศีลห้า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพบว่าเป็นจริยธรรมที่อยู่ในเกณฑ์ไม่พึงพอใจหรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่คาดหวัง แต่พบว่าเป็นค่านิยมที่อยู่ในเกณฑ์พอใจ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครูสังคัมศึกษาเป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและองค์ประกอบที่ช่วยเสริมสร้างบทบาทของครูสังคัมศึกษา เช่น สมรรถภาพ คุรุ-ธรรมนิยม เป็นต้น พบว่าบทบาทของครูสังคัมศึกษามีทั้งส่วนที่เกี่ยวกับการสอนและนอกเหนือการสอน เช่น การสอนเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดขึ้นหลาย ๆ ด้าน และความร่วมมือกับบุคลากร เป็นต้น นอกจากนี้ครูสังคัมศึกษาควรมีสมรรถภาพทางด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านการสอนและมนุษยสัมพันธ์ ครูสังคัมศึกษาควรมีคุรุธรรมนิยมในด้าน จริยธรรม คุณธรรม ทักษะคิดที่ดีต่อการเป็นครูและมีน้ำใจ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง เป็นการศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของประชาชน ครู ผู้บริหารและนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องระเบียบวินัยของนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและแบบสำรวจ สรุปได้ว่า วินัยเป็นสิ่งสำคัญครูควรอบรม สั่งสอนให้นักเรียนรู้จักคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง

งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับบทบาทของครูสังคัมศึกษาส่วนใหญ่ เป็นการศึกษา

องค์ประกอบช่วยเสริมสร้างบทบาทของครูสังคัมศึกษา เช่น สมรรถภาพ บุคลิกลักษณะ และทัศนคติโดยใช้เครื่องมือชนิดแบบสอบถาม การวิเคราะห์เนื้อหาและการสังเกต พฤติกรรม พบว่าสมรรถภาพของครูสังคัมศึกษาที่ควรมีคือ ความสามารถในการเข้าถึง ปัญหาละค่านิยมที่ขัดแย้งกัน มีความคล่องตัวในวิธีการสอนสังคัมศึกษาที่ถูกต้อง สามารถ ชี้แนะแนวทางและกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศนั้นจะเห็นได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวกับ ความมีวินัยในตนเองและบทบาทของครูสังคัมศึกษานั้น มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการใช้เป็น แนวทางในการศึกษาค้นคว้าในเรื่องที่จะทำการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก ในด้านบทบาทของ ครูสังคัมศึกษาในการพัฒนานักเรียนระดับมัธยมศึกษาในด้านความมีวินัยในตนเองนั้น ยังไม่ พบว่าใคร่มีผู้ใดทำการวิจัยไว้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากด้านหนึ่งใน อันที่จะช่วยพัฒนานักเรียนระดับมัธยมศึกษาในด้านความมีวินัยในตนเองให้มีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นการช่วยเสริมสร้างให้ครูสังคัมศึกษาได้มีบทบาทที่ก่อประโยชน์แก่เยาวชน ในชาติต่อไป ตลอดทั้งการใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและโครงการของผู้บริหาร โรงเรียนในการส่งเสริมบทบาทของครูสังคัมศึกษาเป็นอย่างมาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย